

Для приготування рідини Фора (Секерская, 1982) брали 30-50 см³ дистильованої води, 24 г сухого гуміарабіка, 160 г хлоралгідрату і 16 см³ гліцерину. Гуміарабік заливали водою та ставили на двоє-трое діб в темну закриту посуду в термостаті (40–50 °С) до повного розчинення. Потім добавляли інші компоненти, витримували добу, фільтрували та зберігали в затемненому, щільно закоркованому флаконі.

Готову рідину Фора-Берлезе фільтрували, використовуючи скляну лійку та фільтр зі скляної вати (або тонкого шару гігроскопічної вати). Рідину зберігали у темній ємності з притертою пробкою і в темному місці. За звичай, загортали пляшечку з середовищем в темний папір. За необхідності рідину Фора-Берлезе можна розбавляти дистильованою водою до потрібної концентрації. Кліщів клали у середовище на предметне скельце та накривали покривним скельцем. Для запобігання висиханню середовища під покривним скельцем, краї останнього рекомендується змазувати безбарвним лаком для нігтів. Кліщів бажано розміщувати в цих рідинах живими. Якщо потрібно швидко приготувати препарат, як середовище використовують гліцерин та желатин. Таке середовище виготовляють, розчиняючи 7 г желатину в 42 мл дистильованої води на водяній бані протягом 2–3 год. До цього розчину, помішуючи, додають 50 г очищеного гліцерину і 0,5 г карболової кислоти. Гарячий розчин фільтрують через скляну вату та охолоджують (Станкевич, Горновська, 2022).

УДК 632.7:633.16(477.4)

Р.В. Чухрай, аспірант²⁰, викладач

Уманський національний університет садівництва

**ШКІДЛИВИЙ ЕНТОМОКОМПЛЕКС В АГРОЦЕНОЗІ
ЯЧМЕНЮ ЯРОГО В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ
УКРАЇНИ**

Постановка проблеми. При вирощуванні сільськогосподарських культур часто змінюються зв'язки корисних і шкідливих організмів. Це в свою чергу, часто провокує розмноження й розселення шкідників, поширення хвороб і бур'янів [1].

Щоб отримати високі та сталі врожаї, необхідно проводити захист від шкідливих організмів. Шкідливі комахи є одними з

²⁰ Науковий керівник – канд. с.-г.н., доцент Мостов'як С.М.

основних конкурентів за врожай, який генерує сільське господарство, а шкода що ними спричиняється є одним з найважливіших факторів його зниження [2].

На розвиток та розмноження фітофагів впливають безліч абіотичних та біотичних чинників, а також структура видового складу, рівень їх домінування, шкідливість і чисельність [3].

Тому, нашим завданням було визначити видовий склад шкідників, що розвиваються на ячмені ярого з метою проведення захисних заходів.

Основний матеріал. Впродовж досліджень (2023–2024 рр.) в посівах ячменю ярого було виявлено 17 видів спеціалізованих шкідників, що пошкоджували культуру.

З систематичної точки зору найбільшу частку видів займали ряди Hemiptera та Coleoptera. Серед напівтвердокрилих (Hemiptera) в посівах ячменю зустрічались 8 шкідливих види, або 44 % (рис. 1.),

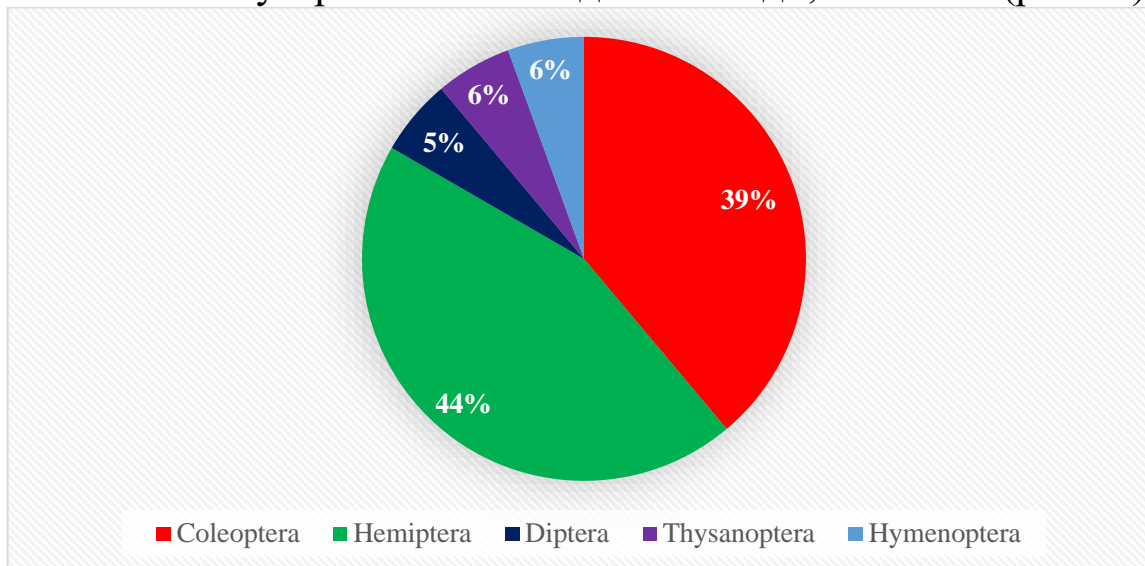

Рис. 1. Структура видового складу фітофагів в посівах культури (2017–2020 рр.,%)

До них належать звичайна злакова попелиця (*Schizaphis graminum* Rond.), ячмінна попелиця (*Brachycolus noxius* Mord.), велика злакова попелиця (*Sitobion avenae* F.), злаковий клопик (*Trigonotylus ruficornis*), клоп шкідлива черепашка (*Eurygaster integriceps* Put.), елія гостроголова (*Aelia acuminata* L.), цикадка шестикрапкова (*Macrostelus laevis* Rib.), цикадка смугаста (*Psammotettix striatus* L.).

До ряду твердокрилих (Coleoptera) належали сім шкідливих видів, або 39 % від загального ентомокомплексу. Нами були виявлені: смугаста хлібна блішка (*Phyllotreta vittula* Redt.), звичайна стеблова блішка (*Chaetocnema hortensis* Geoffr.), жужелиця хлібна мала (*Zabrus*

tenebrioides Goeze.), п'явиця синя (*Oulema lichenis* Voet.), п'явиця червоногруда (звичайна) (*Oulema melanopus* L.), ковалик посівний (*Agriotes sputator* L.), хлібний жук-кузька (*Anisoplia austriaca* Herbst.).

Ряд двокрилих (Diptera) був представлений пшеничною мухою (*Phorbia secura* Tiensum.), ряд трипсів (Thysanoptera) – трипсом пшеничним (*Haplothrips tritici* Kurd.), ряд перетинчастокрилі (Hymenoptera) – пильщик чорний (*Trachelus tabidus* F.).

Висновки. Як бачимо, видове різноманіття шкідливих видів в посівах ячменю ярого досить значне, а основну масу видів становлять комахи з колюче-сисним ротовим апаратом (Hemiptera).

Посилання:

1. Дудник А. В. Сільськогосподарська ентомологія: навч. посіб. Миколаїв: МДАУ, 2011. 389 с.
2. Oliveira C. M., Auad A. M., Mendes S. M., Frizzas M. R. Crop losses and the economic impact of insect pests on Brazilian agriculture. *Crop Protection*. 2014. № 56. Рр. 50–54. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cropro.2013.10.022>
3. Козак Г. П., Сядриста О.Б., Чайка В.М. Шкодочинність фітофагів на озимій пшениці в Лісостепу України в умовах глобального потепління клімату. *Захист і карантин рослин*. 2004. Вип. 50. С. 21–28.

УДК 632.4:664.75

А. В. Шевченко, магістр,

О. В. Башта²¹, канд. біол. наук, доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України*

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ФУНГЦИДІВ ПРОТИ
БІЛОЇ ПЛЯМИСТОСТІ СУНИЦІ В УМОВАХ КИЇВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ**

Біла плямистість суниці є однією з найпоширеніших і шкідливих хвороб, що зустрічається повсюдно в ареалі проростання культури. До п'ятірки найбільших виробників входять Китай, США, Мексика, Туреччина та Іспанія. Виробництво ягід також стрімко зростає в Азії, Північній та Центральній Америці, Північній Африці, Австралії, Китаї та Середземноморському регіоні, Єгипті, Південній Кореї, Європейському регіоні. Хвороба спричиняє значні втрати врожаю та зниження якості плодів, тому ефективне використання пестицидів є

²¹ Науковий керівник – канд. біол. наук, доцент Башта О.В.